

du chid

9de JAARGANG - NUMMER 3 - 1997
JULI - AUGUSTUS - SEPTEMBER

In dit nummer:

- * *ACTIVITEITENKALENDER*
- * *VOORWOORD*
- * *FLORA-LEOPOLDPARK (2)*
- * *VISSERS-VOLKSGELOOF (3)*
- * *VISVROUWEN (2)*
- * *KIEKJES, KOETJES & KALFJES*

Gidsenblad
LANGE NELLE
OOSTENDE

Driemaandelijks blad van de afdeling OOSTENDE
van de WESTVLAAMSE GIDSENKRING vzw
Afgiftekantoor OOSTENDE 1
Verantwoordelijke uitgever en redactie
Dirk Beirens, Floralaan 7, 8400 Oostende

IN DIT NUMMER:

Inhoud:

23	ACTIVITEITENKALENDER	REDACTIE
24	VOORWOORD	MARC LOY
25	FLORA-LEOPOLDPARK (2)	VINCENT DUFLOU
38	VISSERS-VOLKSGELOOF (3)	W. LANSZWEERT
46	VISVROUWEN (2)	RICHARD QUAEGBEUR
49	KIEKJES, KOETJES & KALFJES	REDACTIE

.....

Verantwoordelijke uitgever en redactie:

Dirk Beirens, Floralaan 7, 8400 Oostende

De medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen
(overname mag, mits bronvermelding)

Vormgeving:

Herman Moerman, Parijsstraat 11/6, 8400 Oostende

Secretariaat:

Patricia Veris, Nachtegalenlaan 50, 8400 Oostende

Voorzitter:

Marc Loy, Batterijstraat 70, 8450 Bredene

Dispatching:

(059) 80 73 81 (Fax en telefoon)

Rekeningnummer:

068-2075070-73

Lidmaatschapsbijdrage 1997 = 400 BEF

Activiteitenkalender

Redactie

GELEID BEZOEK

TENTOONSTELLING

"DE MAGIE VAN RADIO & TV"

Zondag 31 augustus 1997 om 10.30 uur aan de ingang van de Venetiaanse Gaanderijen op de Zeedijk.

Eigenlijk bestaat de tentoonstelling uit een tweeluk.
A. **Chronologisch overzicht** in modules en tegen een aangepast decor van de geschiedenis van radio en TV, van de Openbare Omroep en de programma's. Tientallen oude en nieuwe radio- en TV-toestellen, foto's, publiciteitsmateriaal, reconstructies, maquettes enz. vormen het beeldend materiaal om de verschillende periodes en accenten te belichten: de eerste radiopioniers, de eerste regionale zenders, het NIR-INR, de oorlogsjaren, het ontstaan van de TV en de groei van de BRTN.

B. In dit luik **presenteert de BRTN zijn werking en toekomstplannen** aan de hand van schitterende decors en onderdelen uit succesprogramma's, gekoppeld aan de nieuwste opnametechnieken en uitzendmogelijkheden, zoals breedbeeldtelevisie, flatscreen, dolby surround.

De tentoonstelling loopt van 1 juni tot en met 28 september 1997 en is open van 10 tot 12.30 uur en van 14 tot 19 uur (op vrijdag tot 21 uur). Toegang 100 BEF / reductie 50 BEF (senioren / 18-26) - 30 BEF (15-18) - gratis voor -15. Catalogus (Karel Hemmerechts/Ludion) + audio-CD = 995 BEF

* Verzameling om **10.15 uur** aan de ingang waar onze begeleiders u opwachten.

Wie wil deelnemen moet zich inschrijven **vóór 25 augustus 1997** door onze secretaris Patricia Veris te **verwittigen**, telefonisch op het nummer (059) 80 62 39 of via fax op het nummer (059) 80 12 54: aantal personen + lid/geen lid vermelden!

Ter plaatse betalen: leden = 50 BEF, niet-leden = 100 BEF

-

GELEID BEZOEK AAN DE

TENTOONSTELLING

"EMILE CLAUS

RETROSPECTIEF"

Zondag 7 september om 10.30 uur in het PMMK Museum voor Moderne Kunst, Romestraat 11, Oostende

Wilt u zeker weten of een activiteit al dan niet doorgaat, contacteer

secretaris Patricia Veris: tel. (059) 80 62 39 - fax (059) 80 12 54

Verzameling om **10.15 uur** in de balieruimte waar onze begeleiders u opwachten.

Wie wil deelnemen moet zich inschrijven vóór 25 augustus 1997!

Werkwijze:

1. Onze secretaris Patricia Veris **verwittigen**, telefonisch op het nummer (059) 80 62 39 of via fax op het nummer 059 (80 12 54)

Aantal personen + lid/geen lid vermelden!

2. Het juiste bedrag **overschrijven** op bankrekening nr. 068-2075070-73 t.n.v. West-Vlaamse Gidsenkring, afd. Oostende "Lange Nelle"

* LEDEN (groepstoegang + gratis gids) = 160 BEF

* NIET-LEDEN (groepstoegang + gids) = 260 BEF

Regel alles op tijd, de strikte organisatie laat geen achteraf-wijzigingen toe!

-

OPEN MONUMENTENDAG

14 september !!!

(Van 10.00 tot 18.00 uur, behalve anders vermeld)

DOMEIN RAVERSIJDE - WALRAVERSIJDE - Duinenstraat

* *toegankelijk van 10.00 tot 12.00 uur en van 13.30 tot 17.30 uur*

Memoriaal Prins Karel, tentoonstelling Koningin Elisabeth, Archeologische site.

PROVINCIAAL MARITIEM INSTITUUT - Mercatorlaan 15

Openstelling van de werkplaatsen van de vroegere visserijschool.

DEMEYSLUIS - Slijkensesteenweg 1

Machinale werking van de sluis.

HALFPORTAALKRAAN NR. 2 - Vlotdok Westkaai.

CREOSOTEERINSTALLATIE

Oudenburgseweg 87

Installatie om houten telefoonpalen te creosoteren.

DE OESTERPUT - Schietbaanstraat 86

Oesterkwekerij.

RIJKSSTATION VOOR ZEEVISSERIJ met tentoonstelling in het RIZWO - Ankerstraat 1

* toegankelijk van 10.00 tot 12.00 uur en van 13.30 tot 18.00 uur.

SPROTHALLE - Haringstraat

Vroegere verkoopshalle van sprot en haring.

A 962 BELGICA - Visserijdok

* toegankelijk van 10.00 tot 12.00 uur en van 13.30 tot 18.00 uur

Oceanografisch onderzoekschip.

O 29 BROODWINNER - Visserijdok

* toegankelijk van 10.00 tot 12.00 uur en van 13.30 tot 18.00 uur

Opleidingsschip visserijscholen.

TER STREEP - Visserijdok

* toegankelijk van 10.00 tot 12.00 uur en van 13.30 tot 18.00 uur

Hydrografisch schip.

BESTUURSGEBOUW VISMIJN met kennismaking bijzondere raadgevende Commissie Visserij - Kantinestraat 3

Videovertoning i.v.m. de zee en de visserij.

SLIPWAY - Buskruitstraat

Plaats voor kleine herstellingen of algemene inspectie van vissersvaartuigen.

FORT NAPOLEON - Fortstraat

Belangrijkste krijgswaardkundige monument in Vlaanderen.

KONINKLIJKE YACHT CLUB OOSTENDE -

Dr. E. Moreauxlaan 2

Historische tentoonstelling - Postzegeltentoonstelling.

*

Het schip "De Spin" van de Belgische Marine zal op zondag 14 september 1997, van 10.00 tot 18.00 uur, dienst doen als overzetboot voor de monumentenbezoekers tussen het Centrum en de Oosteroever.

Vertrek op het uur vanuit het centrum en op het half uur vanaf de Oosteroever.

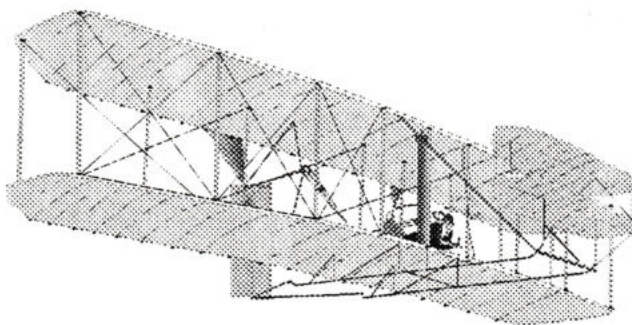
*

Vijf historische wandelingen door de gidsenkring "Lange Nelle". Start om 10.00, 11.00, 13.00, 14.00 en 15.00 uur aan het Rijksstation voor Zeevisserij, Ankerstraat 1. Duur 2.30 uur.

*

Een gratis bus van De Lijn vertrekt vanaf het Toerismebureau naar alle opengestelde monumenten. (Vertrek op het uur vanaf 10.00 uur. Laatste bus om 17.00 uur).

⌘

HET VLEGVELD VAN STENE-OOSTENDE

Vrijdag 24 oktober 1997 om 20 uur in zaal "Den Anklap", Leffingestraat 85, Oostende.

Een geschiedkundig-anekdotisch overzicht van het ontstaan tot de ophef door Walter Major, auteur van het boek "Het vliegveld te Stene-Oostende".

Leden gratis - niet-leden: 50 BEF

⌘

LEOPOLD II, LEVENSECHT & KARIKATURAAL

Vrijdag 21 november 1997 om 20 uur in zaal "Den Anklap", Leffingestraat 85, Oostende.

Voordracht met illustraties door Dirk Beirens

Leden gratis - niet-leden: 50 BEF

⌘

BAGGER- EN WATERBOUWWERKEN

Vrijdag 12 december om 20 uur in zaal "Den Anklap", Leffingestraat 85, Oostende.

Geïllustreerde uiteenzetting door een specialist van de firma Decloedt.

Leden gratis - niet leden: 50 BEF

Zowat tien jaar geleden was wijlen Jan Dreesen één van de initiatiefnemers om een eerste gidsencursus in Oostende op te starten. De geslaagde gidsen van die opleiding richtten kort daarop gidsenkring "Lange Nelle" op die ondertussen zelf al twee opleidingscursussen heeft opgezet.

Jan Dreesen is ons altijd enthousiast blijven volgen vanaf die beginperiode. Al snel werd hij als beschermcomitélid in onze vereniging opgenomen en hij bleef, als lesgever, ook bij de nog altijd lopende gidsencursus betrokken.

In oktober zou hij deel uitgemaakt hebben van de examencommissie en jury bij de praktische proef die de aspirant-gidsen nog moeten afleggen.

De gidsenkring blijft Jan Dreesen herinneren als één van die "aangespoelden" die Oostende meer in het hart dragen dan velen die er geboren en getogen zijn. Omdat hij hield van "zijn" en "onze" stad heeft hij tot z'n laatste dag gevochten voor het behoud van haar authenticiteit.

Als historisch onderzoeker naar het echte verleden van de stad, als noest werkend bestuurslid in tal van socioculturele verenigingen, als tentoonstellingsbouwer, voordrachtgever, organisator van uitstappen, auteur, redacteur van het gelijknamige tijdschrift bij zijn heem- en historische studiekering "De Plate" en als secretaris van die vereniging heeft hij niet zelden "geknokt" om een aantal met afbraak bedreigde monumenten van blinde sloopwoede te redden omdat hij ook wel besepte dat de toekomst van Oostende niet kon geamputeerd worden van haar belle epoque-erfgoed.

Vanuit zijn maritiem-militaire carrière had hij ook een erg grote interesse opgebouwd voor de maritieme cultuur in de ruimste zin van het woord. En ook hier heeft de geboren Limburger velen van ons met andere ogen naar de zee leren kijken.

Jan Dreesen blijft in onze kring ook voortleven als een aangenaam causeur, joviale tiep en discrete persoonlijkheid.

Het verlies is groot maar we kunnen hem wellicht niet beter eren dan in de lijn van zijn consequente, kritische maar ook opbouwende geest verder te ijveren voor het behoud van ons stedelijk cultureel patrimonium.

Die inzet zijn we hem op z'n minst verschuldigd.

Het Bestuur

Rosie DREESEN-HERRLING, *zijn echtgenote,*
 Marie-Antoinette DESCHEPPER (+)-DREESEN en Jan CLAEYS
 en kinderen,
 Bart en Catharina WYBO-DREESEN en kinderen,
 Pascal en Anne-Marie POLLAUD DULLIAND-DREESEN en kinderen,
zijn kinderen en kleinkinderen,

De families DREESEN - HERRLING - COOLEN - JANSOONE
 en aanverwanten,

Zijn zusters, broers, schoonzusters, schoonbroer, neven en nichten,
 melden U met droefheid het overlijden van

DE HEER

Jan-Baptist DREESEN

Oppermeester buiten dienst
 Secretaris Heemkring De Plate
 Penningmeester Cervantes
 Voorzitter Vrienden van Jan Declerck
 en medewerker van verscheidene andere verenigingen
 Oorlogsvrijwilliger 1940-1945 Royal Navy - Section Belge
 Verzetstrijder
 Vereerd met verscheidene eretekens

Echtgenoot van mevrouw Rosie HERRLING

Geboren te Eisden op 25 juli 1925 en onverwacht overleden
 in zijn woning te Oostende op 9 juli 1997.

U kunt afscheid nemen van de overledene elke weekdag van 14 u. 30 tot
 17 u. 30 in het funerarium Nuytten, Prinses Clementinaplein 14 te Oosten-
 de.

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsgrijpen in zijn parochiekerk Sint-Gode-
 lieve (Overvloedstraat te Oostende) op **dinsdag 15 juli 1997 om 10 uur.**
 Gelegenheid tot condoleren na de dienst.

De crematie en de asuistrooiing op zee, zullen plaatsgrijpen in beperkte
 kring.

GELIEVE DIT BERICHT ALS KENNISGEVING TE AANVAARDEN.

Rode Kruisstraat 4, 8400 Oostende.

Uitvaartverzorging B. & C. Nuytten N.V., Oostende.

Flora - Leopoldpark (2)

Vincent Duflou

(Vervolg van vorig nummer)

De ingang van de bloemenexpositie was aan de zeedijk. Via één van de talrijke grote doorgangen kwam men in een prachtige gaanderij binnen. Deze vroegere eetzaal (afb. 7) van het hotel, met zicht op de zee en Mariakerke had een prachtig plafond van brandglas met sierlijke Jugendstilmotieven.

In die gaanderij verzorgde de Belgische Dahliamaatschappij een 500 m² grote stand met dahlia's, die 's avonds baadden in kunstlicht. Gentse begoniatelers exposeerden er hun begonia's en rozen. Verder werden er ook anjelieren en chrysanten geshowd en een Maldegemse boomkweker toonde er zijn coniferen, laurier-boompjes en andere sierheesters. Waarschijnlijk waren die coniferen en andere sierheesters geëxposeerd in een rotstuin, want in *De Duinengalm*, editie van 13 augustus 1937, lezen wij dat er aan de ingang een rotshof was met coniferen.

Via een kleine zaal waar een volledige, voor die tijd hedendaagse tuin was aangelegd kwam men in de rotonde.

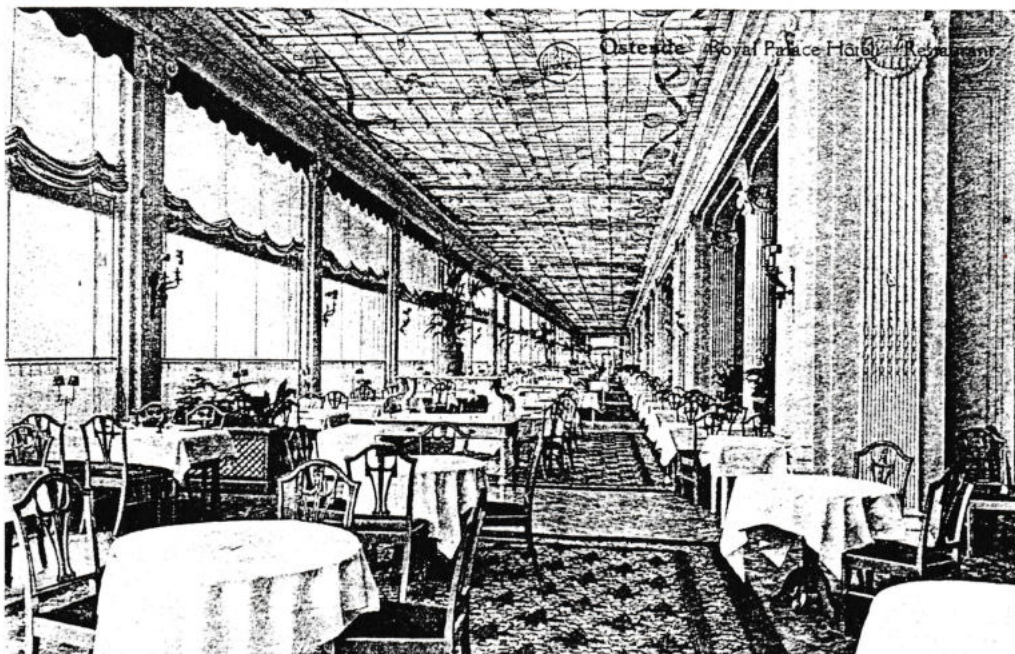
De rotonde met haar elegante zuilen werd door

de Antwerpse firma "Floralia" omgetoverd tot een bloemenkunstsalon met prachtige bloemstukken.

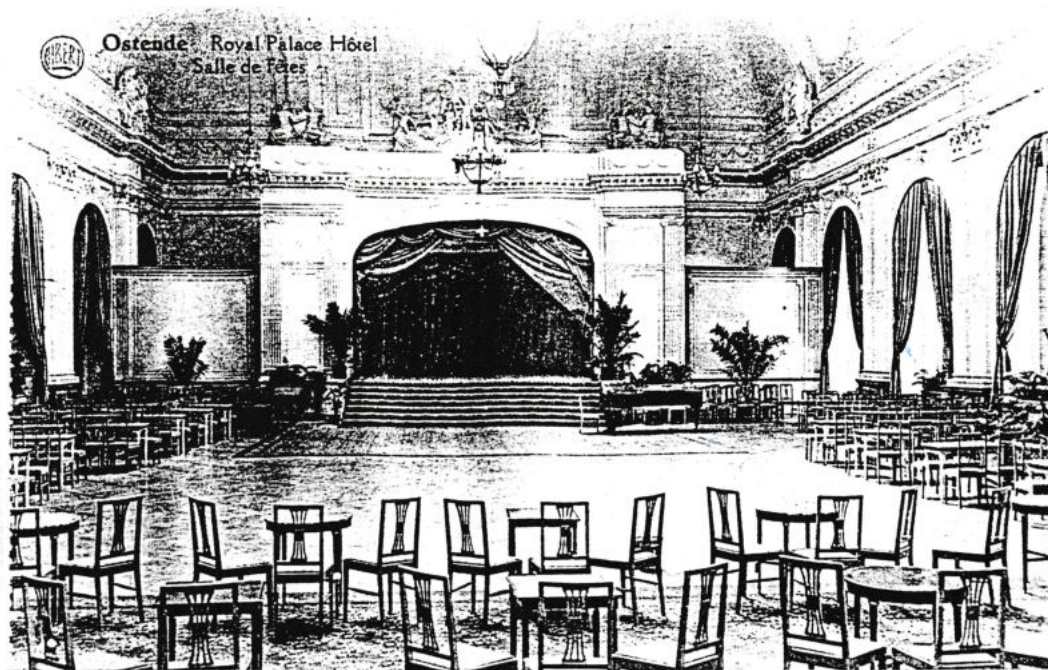
Een doorgang versierd met varens en potplanten in bloei leidde naar de zaal die door tuinbouwers uit de Pinte, nabij Gent, omgevormd was tot een tropische tuin. Men kon er palmbomen, bananenbomen, reuzenvarens en andere zeldzame en rare tropische planten bewonderen. De tientallen schijnwerpers deden de tropische tuin 's avonds nog meer tot zijn recht komen.

Vanuit die tropische tuin kwam men via een brede glazen deur in de grote feestzaal (afb. 8), de belangrijkste zaal van de bloemententoonstelling. Menig bezoeker sprak van het aards paradijs. Het is in deze zaal dat wij voor de eerste maal kennis maken met Flora. Deze feestzaal was fraai gedecoreerd met een rotsstructuur en een beeldhouwwerk met fontein. Het ontwerp was van Eugène VERHULST, directeur van de Oostendse Beplantingsdienst.

Hoe die fontein met Flora en die rotsstructuur er uitzag was mij aanvankelijk totaal onduidelijk. De beschrijvingen ervan waren zeer summier, verwarrend en vaak tegenstrijdig. Voor mij een leuke uitdaging om op zoek te gaan

(afb. 7)

(afb. 8)

naar een juiste beschrijving van die zaaldecoratie.

De Duinengalm beschreef Flora als een beeldhouwwerk bestaande uit een waterkom met een bevallige naakte vrouwenfiguur, de godin Flora, godin van de bloemen. In haar handen droeg ze bloemen en aan haar voeten lag een zeemeermin of waternimf die uit haar mond water deed opspuiten. In dat krantenartikel lezen wij:

"In de grote feestzaal wordt een fontein aangebracht ..."

en enkele regels verder:

"Op een daarnevens (= naast de fontein) opgevoerd zal een rotsachtig gedeelte aangebracht worden. (9)

Voortgaande op die beschrijving is het onduidelijk of de fontein en het rotsachtig gedeelte één groot ensemble vormden. Deze beschrijving wijst eerder op twee afzonderlijke decoratieve elementen: een beeld met fontein en een rotsstructuur.

De Zeewacht was zeer schaars met haar informatie. De lokale krant maakte gewoon melding van een verhoog dat was uitgewerkt naar een tekening van de heer VERHULST, over een prachtig geheel met bebloemde muur en fontein en over een mooie allegorie van Flora, godin van de bloemenweelde, die gehuldigd werd door een zeemeermin die haar de verlichte zeeschelp als een hoorn des overvloed aanbood. Er is in dit artikel nergens sprake over een rotsstructuur, maar wel over een bebloemde muur.

In *L'Echo d'Ostende* is er sprake dat Flora opgesteld stond op een rots sokkel.

In *Le Littoral* was er dan plots sprake van meerdere sirenen en twee Sint-Jakobsschelpen waarin het water dat Flora spuwde werd opgevangen. Het hele ensemble had een lengte van 20 meter en een hoogte van 2,50 meter. Men kon er rond wandelen via twee laterale trappen, die leidden naar de orchideeënstand. Er is echter nergens sprake van rotspartijen.

Hoe meer ik er over vernam hoe verwarrender het werd om een duidelijk beeld te vormen van het geheel, tot mijn ogen plots vielen op een zinnetje, dat wel eens de sleutel tot de oplossing voor mijn probleem kon zijn:

"... nous nous basons sur la maquette dans nous avons pu voir une reproduction photographique" (10)

Daar het totale concept ontsproten was aan het brein van de heer Eugène VERHULST, stelde ik mij de vraag of de Groendienst van Oostende nog ergens die foto in haar archief zou bezitten. Wilde ik een antwoord op mijn vraag, dan restte er mij maar één mogelijkheid: het archief doornemen. Ik kreeg hierbij de volle medewerking van de heer Oswald BIL, directeur van de Groendienst. Het was een lust om in dat archief te mogen grasduinen. Het opzoeken verliep vlot daar alles per onderwerp en chronologisch is opgeborgen.

Het geluk zat mij mee. In één van de vele opbergdozen vond ik een foto van een maquette

(afb. 9) terug. Zonder enige twijfel moet dat de bewuste foto zijn waarvan sprake in het artikel van *Le Littoral*. De beschrijving in *Le Littoral* strookte volledig met de foto. Eindelijk had ik een duidelijk en juist beeld van de decoratie van de grote feestzaal. Dat dacht ik althans.

Op de maquette vormen Flora, de fontein, en de rotstructuur wel degelijk één geheel. De rotstructuur met in het midden een uitstekende sokkel, eveneens uit rotsblokken samengesteld, was bekroond met het beeld Flora. Voor de bouw van de rotsstructuur was er 50.000 kg. rotssteen nodig. Die werden geleverd door de firma "Flora" uit Mortsel - Oude God nabij Antwerpen. Die firma stond ook in voor de opbouw van de rotspartij.

Onder Flora zijn er in de rotstructuur twee boven elkaar geplaatste Sint-Jakobsschelpen aangebracht. De bovenste is kleiner dan de onderste. Rechts van de schelpen ligt er slechts één sirene, als het ware rustend op de rots. Helemaal onderaan is er een bekken in rotssteen uitgespaard om het water van de fontein op te vangen.

Voortgaande op deze maquette is het uitgesloten dat Flora het water spuide, zoals *Le Littoral* het beschreef. Het water zou dan over het beeld, de zeemeermin en de rotspartij hebben gestroomd. Het zou dan ook onmogelijk geweest zijn om al het water op te vangen in de schelpen en het bekken. Het water vloei'de dus uit de mond van de sirene en van de ene schelp in de andere kwam het in het bekken terecht.

Het hele ensemble met zijn bevallige waterval kwam zeer elegant en artistiek over. In zijn creatie was de heer VERHULST er op passende wijze in geslaagd de natuurelementen, water en bloemen harmonisch met elkaar te verenigen.

Het beeldhouwwerk was van de hand van Daniël DEVRIENDT, een jonge Oostendse kunstenaar. Ontwierp hij nu én Flora én de waternimf of enkel Flora? In *De Duinengalm*, editie van 13 augustus 1937, heb ik een eenmalige vermelding gevonden dat Daniël DEVRIENDT zou zijn bijgestaan door zijn vriend de bekende beeldhouwer Firmin OLLIVIER. Wat moet onder die inbreng worden verstaan? Is de zeemeermin misschien een werk van die OLLIVIER? Ik ben het antwoord schuldig. Bovendien, is die berichtgeving wel juist? Werd Flora speciaal ontworpen voor die kustfloralien? Ik blijf ook hier het antwoord schul-

dig, maar ik acht het zeker niet uitgesloten dat dit het geval was.

Volgens *De Duinengalm* zouden er in de tropische tuin nog twee beelden van Daniël DEVRIENDT tentoongesteld geweest zijn. Een nadere beschrijving werd er niet gegeven. Ook hier betreft het een eenmalige vermelding en ik geef ze voor wat ze waard is.

Eenmaal men aan het grasduinen is in archiefmateriaal stoot men vaak op interessante en verrassende informatie. Groot was mijn enthousiasme toen ik tussen de talrijke nota's en brieven met betrekking tot die floralien een prachtige foto terugvond van Flora en de fontein.

De naakte, rechtstaande bloemengodin is weergegeven als een slank, bevallig meisje. Ze staat op de tenen, de hielen opgeheven. Flora draagt een kort kapsel en haar blik is naar omhoog gericht. In de handen houdt zij een grote bloemenruiker die van haar dijen tot aan haar kin reikt.

De foto, waarvan ik een tekening (afb. 10) maakte, is van de hand van de beroemde Oostendse fotograaf Maurice ANTHONY. Als wij die foto nu vergelijken met deze van de maquette dan stellen wij zeer opvallende verschillen vast. De compositie komt grotendeels overeen doch de uitvoering is totaal verschillend.

(afb. 10)

Terwijl de maquette ons een grillige rotsstructuur toont met een centraal waterbekken om het water op te vangen, kunnen wij van het eigenlijke resultaat nog moeilijk spreken van een rotsstructuur in de letterlijke betekenis van het woord. In realiteit werd een muur opgetrokken in rechthoekig gehakte brokken natuursteen in onregelmatig steenverband. Centraal was een zeer groot rechthoekig waterbekken, dat eerder doet denken aan een kleine vijver. Voor de muur, aan beide zijden van het centrale bekken waren twee lage terrassen met planten aangelegd en afgeboord met rechthoekige stukken natuursteen. Centraal op de muur stond Flora op haar vierkante sokkel.

Een tweede opmerkelijk verschil is dat de maquette ons een zeemeermin toont met de rug gekeerd naar Flora. In realiteit zien wij een sirene met de rug gekeerd naar de toeschouwer.

De maquette toont ons ook duidelijk de twee schelpen. Alhoewel de foto niet en face werd getrokken, waardoor het iets minder duidelijk zichtbaar is, wijst alles erop dat er in realiteit ook geen schelpen aanwezig waren, maar dat het water stroomde over een kleine grillige rotspartij, geplaatst achteraan het waterbekken tegen de natuurstenen muur.

Aan weerszijden van de natuurstenen muur leidden twee trappen naar het podium van de grote feestzaal waar orchideeën en palmbomen geëxposeerd werden.

Naast beeldhouwwerk werden er ook schilderijen geëxposeerd. De pers maakte melding van een aantal schilderijen van Emile BULCKE, die tijdens de bloemenexpo werden tentoongesteld. In het archief van de Groendienst vond ik dan ook een paar brieven terug van Emile BULCKE gericht aan de heer VERHULST nopens de mogelijkheid te exposeren in het Royal Palace Hotel tijdens de floralien. In één van de brieven gedateerd van 15 mei 1937 schrijft Emile BULCKE dat hij beschikt over 20 stilleven met bloemen. (12) Zij werden in verscheidene zalen tentoongesteld.

In die grote feestzaal werden ook de rijkste bloemen geëxposeerd. De firma "Flandria" showde er een diversiteit aan orchideeën. Nederlandse exposanten toonden er hun mooiste rozen, anjelieren, chrysanten en lisbloemen. (13) Verder waren er ook begoniabedden, gladiolen en tropische planten zoals palmbomen, cactussen en bizarre vetplanten.

Vanuit de grote feestzaal kwam men in een gaanderij met kolommen en prachtig stucwerk, die uitgaf op het hotelpark. Daar werd het fruit geëxposeerd. Naast appels, peren, pruimen en perziken was er een belangrijke stand met druiven van de Verenigde Druivenkwekers van Overijse.

Het was in deze gaanderij dat ook de koloniale stand stond opgesteld. Deze stand was opgericht geweest met de medewerking van Cobelfruit en de schilder VAUCLEROY. (14) Sinaasappels, pompelmoezen, bananen en mandarijnen van zeer hoge kwaliteit werden er tentoongesteld. Er was hier ook gezorgd voor een Belgische primeur. Het was namelijk de eerste keer dat er Kongolese ananassen vanuit onze kolonie werden ingevoerd in België. 200 stuks werden geleverd door Robert VELLEMAN een ananaskweker uit Kimuenza, nabij Leopoldville. De planten waren echter niet ingevoerd. De heer PYNAERT, directeur van de koninklijke tuinen van Laken had voor deze gelegenheid enkele mooie Kongolese planten ter beschikking gesteld.

Gedurende de floralien konden zowel de bezoeker als de Oostendse fruithandelaars fruit kopen.

Een kleine zaal, omgevormd tot lusttuin door VAN HEDEN, een Wetterense tuinarchitect, bracht de bezoeker naar de lange zaal met begonia's van bloemenkwekers uit Destelbergen en Lochristi. Acht kleurvariëteiten, gaande van wit tot hoogrood werden er tentoongesteld.

Naar Belgische gewoonte kon men tijdens het bezoek verpozen in het buffet met terras, waar iets kon worden gedronken en van de Belgische druiven kon worden geproefd.

Een buitengedeelte met diverse rotstuintjes (15) leidde de bezoekers naar een laatste gaanderij waar tuinbouwgebonden artikelen en producten werden getoond. In die gaanderij, waarvan de zoldering voor de gelegenheid was bekleed met groene jute om de lamentabele toestand van het plafond te verbergen, werden zaden, meststoffen en tuinbouwgereedschap tentoongesteld. Het einde van de gaanderij was als filmzaal ingericht. Via publicitaire film promootte men het gebruik van kunstmeststof.

In die gaanderij stelde firma VERSLUYS een aantal vreemde vogelsoorten tentoon.

Nabij de uitgang was er nog een stand met modelafsluitingen voor parken en (fruit)boomgaarden.

In totaal zouden er zo'n 25 wagons bloemen en planten tentoongesteld geweest zijn tijdens de Oostendse bloemententoonstelling. Een kleine 50% daarvan waren begonia's.

Met die Oostendse kustfloralien alludeerde de pers op een nooit gerealiseerde droom van koning Leopold II. Menigmaal had deze vorst gezegd en gehoopt dat Oostende met zijn omliggende gemeenten Gistel, Oudenburg, Eernegem, Moere, Lombardsijde e.a. de groenten- en fruittuin van London moest worden. Spijtig genoeg slaagde onze kuststreek daar niet in en stak Denemarken ons de loef af. Het bleef dus bij een droom. Met deze eerste kustfloralien was Oostende dan toch gedurende enkele dagen de fruittuin van de kust. Een magere troost.

Wat de uitslag van de prijskamp betrof, werd de heer Eugène VERHULST met zijn dienst laureaat. De jury kende hem met eenparigheid van stemmen het diploma "Grote Gouden Medaille" toe. Hij ontving als eerste prijs de tweedelige Larousse Agricole, geschonken door de Franse consul, met passende naam de heer RICARD, vanwege de Franse regering.

De kritieken van de bezoekers waren één en al lovend. Iedereen vond het prachtig.

Ook de heer CHRISPEELS zei na afloop in een interview dat de leden van het uitvoerend comité zeer tevreden waren over het behaalde succes. Voor Oostende was het iets nieuws, waarbij men op een geslaagde wijze de zee wist te harmoniëren met bloemen en fruit. Deze bloemenmanifestatie was zeker voor herhaling vatbaar, want zoals burgemeester MOREAUX het in zijn openingsrede had gezegd, was Oostende niet alleen de Koningin der Badsteden, maar ook op weg om de bloemenkoningin (afb. 11) te worden. Heel wat belangrijke firma's en kwekers hadden hun vertrouwen geschonken aan de organisatoren en waren bereid de volgende keer opnieuw deel te nemen.

In tegenstelling tot wat aanvankelijk was voorgesteld aan het Stadsbestuur hadden de organisatoren de intentie om de Oostendse kustfloralien om de twee à drie jaar te organiseren in plaats van jaarlijks. Er diende onder andere rekening te worden gehouden met de Gentse

(afb. 11)

floralien, daar heel wat exposanten die hier hadden deelgenomen ook deelnamen aan de Gentse boemententoonstelling. Persoonlijk denk ik wel dat de zware financiële en andere problemen waarmee de organisatoren te kampen hadden gekregen één, zo niet de hoofdreden was om dit evenement niet jaarlijks te herhalen

Trouwens de eerste Oostendse kustfloralien werden afgesloten met een deficit van 9.802,5 fr. Het College van Burgemeester en Schepenen besliste in vergadering van 30 november 1937 om voor de helft tussen te komen.

De exposanten zelf waren ietwat ontgoocheld over de opkomst. Zij hadden meer bezoekers verwacht (16). Het slechte weer was onbetwistbaar de spelbreker. 15 augustus had een topdag moeten worden, maar viel letterlijk in het water. Die dag had het enorm veel geregend en weinigen voelden zich geroepen om buiten te komen. Een tweede oorzaak was dat men het belang van de manifestatie had onderschat. Nochtans moet er hier worden op gewezen dat er een kleine maand voor de officiële opening reeds

tientallen bussen waren gecharterd van over heel het land, onder andere vanuit Lochristie, Hoeilaart, Overijse, Geraardsbergen, Doornik en Gembloers en dat er speciale treinen werden ingelegd, onder andere vanuit Brussel, Seraing, Jupille en Wasmes. Zelfs vanuit Nederland zouden er georganiseerde uitstappen naar de Oostendse kustfloralien ingericht geweest zijn.

Na de floralien was er sprake om Flora met de fontein te installeren in het Leopoldpark. Zo zou een oprechte hulde gebracht worden aan het talent van een jeugdig Oostendse kunstenaar. In afwachting van overplaatsing zou zij in het Royal Palace Hotel blijven staan. Wat er met de twee andere beelden van Daniël DEVRIENDT uit de tropische tuin - voor zover zij daadwerkelijk werden tentoongesteld - is gebeurd, weet ik niet.

Een tweede editie van de Oostendse kustfloralien zag nooit het daglicht. Het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog twee jaar later verhinderde uiteraard de organisatie van een dergelijke manifestatie, doch naderhand werd de draad niet meer opgenomen. Het bleef bij een eenmalige manifestatie.

(wordt vervolgd)

VOETNOTEN

(De eerste acht voetnoten horen bij aflevering 1 over Flora in Gidsenblad 1997 nr. 2)

(1) Uit de beschikbare documentatie kon ik niet duidelijk uitmaken welke functie de heer JONCKHEERE had binnen het bedrijf. De ene keer is er sprake van secretaris, de andere keer van hoofdredacteur.

Ook het vakblad *Le Courier Horticle* wordt in verband gebracht met beide heren, alhoewel ik nergens enig duidelijk bewijs terugvond dat ook zij dat Franstalig vakblad zouden hebben uitgegeven. Bij het doornemen van hun correspondentie met ons Stadsbestuur wordt er in hun briefhoofding echter slechts melding gemaakt van het vakblad *Cultuur en Handel*.

(2) Op 16 maart 1937, nog geen maand na de definitieve start, hadden er reeds 19 handelaars definitief toegezegd, terwijl er nog met talrijke andere kandidaten werd onderhandeld.

(3) De ene keer is er melding van 105 deelnemers, de andere keer is er sprake van 110.

(4) Brief uit het archief van de Groendienst.

(5) Ter vergelijking: voor de tentoonstelling

Leopold II-Urbanist (1995) werden 1.000 affiches, 30.000 brochures en 2.000 catalogi gedrukt; voor de tentoonstelling Baden van Oostende/James Ensor Satiricus (1996) waren dat 3.000 affiches, 50.000 brochures en 3.000 catalogi.

(6) *De Duinengalm*, jg 62, 06.08.1937, nr. 32, pag. 1.

(7) I.N.R. staat voor Institut National Radio, de voorloper van de RTBF.

(8) N.I.R. staat voor Nationaal Radio Instituut, de voorloper van de BRT.

(9) *De Duinengalm*, jg. 62, 06.08.1937, nr. 33, pag. 2.

(10) *Le Littoral*, jg 16, 15.03.1937, nr. 20, pag. 2.

(11) Alhoewel Firmin OLLIVIER een bekende beeldhouwer blijkt te zijn geweest - althans volgens de krant - heb ik over deze kunstenaar nergens enige vermelding of gegevens teruggevonden.

(12) Emile BULCKE beschikte over 18 doeken van 80 x 70 cm, 1 doek van 130 x 95 cm en 1 doek van 160 x 150 cm om te exposeren.

(13) Wellicht betreft het hier de stand met 1.500 Amerikaanse anjelieren van de Bond van Bloemenveilingen uit Nederland, waarvan sprake in: - *L'Echo d'Ostende*, jg. 74, 03.07.1937, nr. 27, pag. 2.

- *Le Littoral*, jg. 16, 03.07.1937, nr. 27, pag. 2.

- *De Zeewacht*, jg. 43, 03.07.1937, nr. 27, pag. 4.

(14) DE VAUCLEROY Pierre was een modernistische schilder van figuren, landschappen en stillevens. Hij was ook xylo- en lithograaf. Hij hanteerde ook de pen. Van zijn hand verscheen "*Noirs et blancs*", waarin hij zijn indrukken neerschreef van zijn verblijf in Belgisch Kongo (1926-1927).

(15) Wellicht maakte het Japans tuintje met miniatuurbrugje en het rotstuintje van tuinarchitect DE MEYER daar deel van uit.

(16) Het juist aantal bezoekers aan de Oostendse kustfloralien heb ik niet kunnen achterhalen. Ik heb enkel het bezoekersaantal teruggevonden van de eerste vier dagen. Dit lijken mij toch behoorlijke cijfers:

- zaterdag 14 augustus 1937: 200 bezoekers;
- zondag 15 augustus 1937: 3.000 bezoekers;
- maandag 16 augustus 1937: 3.000 bezoekers;
- dinsdag 17 augustus 1937: 3.000 bezoekers.

Voor de openingsdag lijkt de opkomst aan de magere kant, maar er dient wel rekening te worden gehouden met de openingsplechtigheid gevolgd door een rondleiding en het vrij hoog inkomgeld van 20 fr.

Visser-volksgeloof (3)

W. Lanszweert

(Vervolg van vorig nummer)

Mirakels verbonden aan de bedevaartsoorden

Het vinden van de O.L.Vrouwebeelden en Heilige Kruisen op zich werd reeds als een mirakel aanzien. Op sommige van deze bedevaartsoorden gebeurden ook mirakels.

Hieronder geven we U enkele voorbeelden.

Duinkerke

Volgens de overlevering beschermde "Notre Dame de la Fontaine" te Duinkerke de stad. Dit gebeurde reeds in 1405, amper twee jaar na de ontdekking van het beeld. Een Engelse vloot kwam zich voor de Duinkerke haven leggen, viel niet aan en keerde terug. De mirakuleuze werking was evenwel blijkbaar niet sterk genoeg, Duinkerke werd nadien in 1436 door de Engelsen, in 1488 door de Fransen en in 1489 door de Oostenrijkers overspoeld. De kapel overleefde evenwel telkens het oorlogsgeweld. Tijdens de geuzentijd werd de kapel gesloten. Dank zij les "Soldats de la Pater-nôtre", die over het bedevaartsoord waakten, kon de kapel gespaard worden. Tijdens de Franse Revolutie werd de inboedel van de kapel helemaal verwoest. Het Mariabeeld overleefde evenwel alle vernielingen. Het was namelijk door een jonge luitenant in veiligheid gebracht, en kon later, na de heropbouw van de kapel in 1815, worden teruggeplaatst.

Brugge

O.L.Vrouw van Blindekens.

Op 18 augustus 1304 stonden de Vlamingen in slagorde voor de Fransen op de Pevelenberg, op 18 km van Rijsel. De grote aanval werd 's avonds door de Vlamingen ingezet. Zowel de Fransen als de Vlamingen beschouwden zich als overwinnaars: de Vlamingen omdat ze de slag op de Pevelenberg wonnen, de Fransen omdat ze de Pevelenberg onmiddellijk na de slag, toen de Vlamingen zich in hun kampement hadden teruggetrokken, weer innamen. Als dank voor hun overwinning (?) zouden de Bruggelingen een grote kaars in offergang van Blindekens naar de Potterie brengen. In het

kerkarchief van de Potterie wordt een kopie bewaard van het oudste document van 1418 in verband met deze belofte. Dit is meteen de oudste belofte die nog steeds in ere gehouden wordt op het Europese continent.

Als gevolg van oorlogsgeweld op het einde van de 16de eeuw heerste er ziekte en hongersnood. Na het aanroepen van O.L.Vrouw kwam er op 14 augustus 1588, "als bij wonder", een schip "St. Michiel" met een lading buitenlands graan te Brugge binnen. Reeds de volgende dag werd er een dankprocessie gehouden.

"Na vijf eeuwen genezing der ogen en verlossing der blindheid": zo schrijft P. Clarys in 1815; "werd zij (O.L.Vrouw van Blindekens) in alle nood niet zonder troost aanroepen."

ONSE LIEVE
VRAUWE
VAN
POTTERYE
Toevlucht der Sondaeren,
En van alle behoefstige menschen,
Het Oudtste Mirakeleus
BEELDT
VAN ONS NEDERLANT,

"Pieter Brandt Stieman, woonachtigh te Sluys, hadden met een Schip in de Noort-zeë acht weken blyven ligghen, om te visschen, zonder iet te konnen vanghen, waerom hy seer mistroostigh ende bedroeft was; hy nam synen toevlucht, en betrouwen op O.L.Vrouw, ende siet! binnen 3 daghen heeft in de wilde zee, met angels, en sleyp-netten, soo veel visch ghevanghen, dat sy eene groote menichte van visch, wel met meer als 60 hoeden souts, in veel vaeten moesten versoutten."

"Eene visscher van Ostende, was in de wilde zee, met syn Schip gheloopen, om visch te vang-

hen; daer-en-tusschen was 'er eenen grouwelycken strom opgheresen, ende den voorseyden Visscher hadde door tempeest het roer van syn Schip verloren; Oversulcx was in grote benautheyt, denckende dat hy dear in zee, door de baeren, ende winden, zoude moeten versmooren; maer indachtigh wesende van O.L.Vrouwe Ter Potterye, sagh naer dese hemelsche Zeesterre, om van haer, met syn Schip, zonder Roer, bestiert te worden, aenroepende haeren ghenadighen bystandt, ende is alsoo, door soo groote peryckelen, zonder eenighen hinder, geluckichlyck tot Ostende, in de havene aengekomen."

"In't Jaer 1641 ontrent O.L.Vrouwe Lichtmisse, was Baudewyn Fery in zee, met syne Medeghesellen, die 33 waeren in getal: dese door stormen en quaedt weder, waeren soo verre ghekomen, ende soo verzeylt, dat sy niet en wisten waer sy waeren, noch en konden aen gheen haevne gheraken. Den Schipper in dese benaudheyt, siende de doot voor ogen, en wit gheen anderen middel, om uyt de zee te gheraken, als synen toevlucht te nemen tot de H. Moeder Godts: oversulcx vermaende syn volck, dat sy eene Misse zouden beloven, ter eeren Godts, ende van O.L.Vrouwe van Potterye; ende alsoo, naer dat sy in dry weken niet gheweten en hadden waer sy waeren, zyn tot Ostende in goede havene gheluckelyuck aengekomen."

Bredene

In verband met O.L.Vrouw van Bredene lezen we in het werk van Karel Clybouw dat er sprake is van een bijzondere genezing in 1930.

Karel Clybouw schrijft:

"Wij achten het voorzichtig er met nadruk op te wijzen dat het volgende alleen wordt gegeven ten titel van documentatie, en als in onmiddellijk verband staande met de geschiedenis van de kapel."

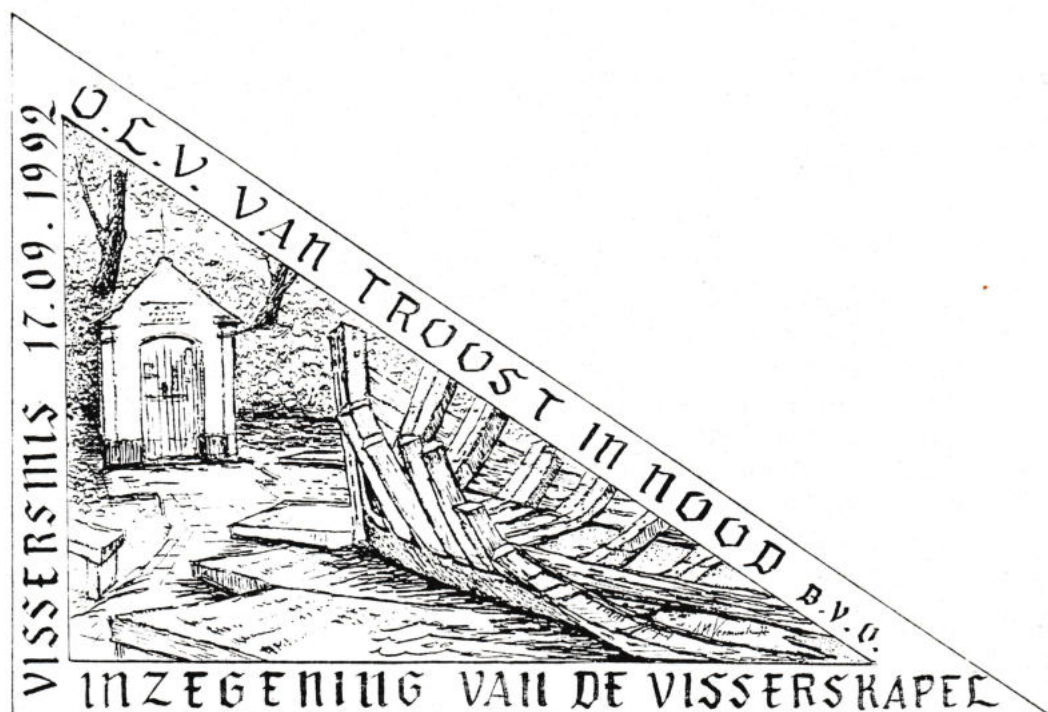
Na deze opmerking brengt hij het relaas van de genezing.

Op 20 september werd een mejuffer van Klemskerke door de dokter als hopeloos opgegeven. De vrouw was bedlegerig en kon geen voedsel meer opnemen. Ze was uiterst verzwakt. De volgende morgen stuurde de vrouw haar zuster naar het kapelletje. Dezelfde dag kon ze reeds iets eten. Tien dagen later stond ze zelf van haar bed op. Op 4 oktober verklaarde de dokter dat er iets "buitengewoons" was gebeurd. In een getuigschrift verklaarde hij dat "de gunstige ommekeer van de patiënte haar oorsprong moest vinden in krachten, die boven de gebruikelijke geneesmiddelen stonden. Op 19 november verklaarde hij de vrouw genezen."

Clybouw baseert zich op getuigschriften van de dokter en op een verslag door de zieke zelf geschreven. In de kapel werd een marmeren gedenksteen aangebracht als herinnering aan deze onverwachte genezing.

Bedevaarten, beloften en ex-voto's

De vissers gingen op bedevaart. Ze gingen gaan "dienen". Dit deden ze in groep ter gelegenheid van bepaalde Godsdienstige plechtigheden of feesten maar dit deden ze evenzeer alleen en dit voor de meest persoonlijke redenen.

Naast die bedevaarten waren er de vele beloften. Beloften die veelal ook veel te zwaar waren en die vrijwel steeds in ogenblikken van angst, onzekerheid en hulpeloosheid werden gedaan.

Het is ontzettend moeilijk om de gemoedstoestand waarin de vissers en de vissersvrouwen verkeerden weer te geven. Dit kunnen we misschien gedeeltelijk aan de hand van volgende brieffragmenten.

"Zeer beminde vrouw wij zijn gekomen op Island den 17 Maart, veel slegt weeder hebben wij gehad op de traverse, altijd de wind uit het noordhoosten, in Maart hebben we ook veel slegt weeder gehad, in de maand van Mei hebben wij maar 4 dagen kunnen visschen van den klare storm den 5den en de 6 Mei was het een weeder gelijk over drie jaar ..."

"... doet ook de goeden dag aan Frans Coulier, van Hanrie hij heeft aan boort geweest van ons de 28 Maerte zij kwamen van een man te begraven die gestorven was, het was een van Mardicke, en wederom in zee komende met hun boot, vonden zij hun schip niet - zij waren met 5 man, en zonder ons zij waren verloren, want het was een benauwelijk weder, ..."

"... Wij hebben verschoeten als wij hebben hoeren zeggen dat Charles Haelyk begraven was in Popeye, wij hebben zijn kruys gezien. Ge ziet ons al te gaere gezoend vordgaen en zied, daer zijn er altijd die hun leeven laeten, hetzij door ongelukken of door ziekte, is het niet pienlijk voor eenen vroeuwe van noyd meer haeren man te zien of kinders hunnen vader."

"Met veel droefheid laat ik U weten den staat waar wij ons bevonden hebben, van zeder den tijd dat ik op Island vaart, heb ik nog nooit geen zoo een weer ofgestaen, gelijk van paschen tot palmezondag. Maar God zij gedankt wij zijn allen in volle gezondheid ... Maar helaas met tranen in de ogen schrijf ik U dat wij hebben hoeren zeggen dat er zijn die naar Coxyde niet meer zullen komen, ik wens dat het anders zou zijn. Wij hebben vader gestroken de 19 mei."

De bezorgdheid, de onzekerheid en de angstgevoelens zijn tussen elke regel van bovenstaande brieffragmenten voelbaar. Het waren inderdaad dergelijke toestanden die de hulpeloze mens zijn vertrouwen deed stellen in zijn geloof en Godsdienst.

Er waren de gewone Godsdienstige handelingen. Zo werd een nieuw vaartuig steeds gewijd. Er werd een mis gelezen ter gelegenheid van de bescheppingsdag. In het logies werd een kapelletje geplaatst. Een palmtakje of een stukje paas-

nagel werd in een zakje aan de mast gebonden. Er was een gewijde kaars aan boord, enz.

Maar het zijn vooral de beloften die hier onze aandacht weerhouden. Waar we via bovenstaande brieffragmenten de gemoedstoestand probeerden weer te geven vonden we tevens brieven waarin tot gebed wordt opgeroepen.

"... Beminde Vrouw, laat niet na van zohaast gij dezen brief zult ontvangen van naar Lombartzijde te gaan om God en Onze Lieve Vrouw te bedanken voor onze gelukkige redding."

"Den 1 April hebben wij niet anders gehad dan slecht weder, den 6 April hebben we zoo eene geweldige zee gekregen dat geheel het schip over eind geslegen was en ons groot zeil gescheurt, maar gelukkig hebben wij geen meschen levens te betreuren, maar wij hebben er afgezien, maar God zij gedankt het zal ook passeeren, ..."

... Nu beminde Vrouw het is al gepasseerd, waarvoor wij den heer te danken hebben, ik denk ook dat gij U gebeden met de onze zult vervoegen en den heer bedanken voor onze gelukkige redding."

En de vrouwen gingen bidden. Ze baden niet alleen op verzoek van hun man. Ze gingen bidden voor het beeld van Onze Lieve Vrouw, voor het beeld Nood Gods te Nieuwpoort, voor de Zaligen Idesbaldes, enz.

In momenten van klemmende angst deden ze beloften.

Zo beloofden ze ondermeer:

- kaarsen te laten branden
- op vastgestelde dagen een hele rozenkrans te bidden of de kruisweg te doen
- een jaarlijkse mis aan Onze Lieve Vrouw te laten opdragen
- te vasten op Hoogdagen
- jaren naeen op bedevaart te gaan
- zieken te helpen
- bevallen moeders bij te staan

Ook de mannen baden vurig en zochten troost en hulp bij het aanroepen van heiligen.

De zee is goed, de zee is rijk ... de zee is gevaarlijk.

Uit brieven:

"... De boot danste lijk een heks. We konden ons niet meer recht houden."

"... Het was verschrikkelijk. De lucht was zwart. We konden geen wolken zien, 't was al vuur en vlam. Vuurslangen sloegen en wentelden overal open. De Franschen zeggen daartegen de marionetten dansen."

"... De boot kraakte onder den last van 't water. Geen een die nog een cent voor zijn leven gaf."

"... De kapitein riep ineens: 'Allez, jongens, allemaal aan dek, het is geen avance meer beneden te blijven. Wij zullen lezen.'"

En ze baden ... en in hun ellende en sidderend van angst, deden ze beloften hopen op verhoor en redding. Beloften die hen bonden tot aan het eind van hun dagen. Ze deden deze beloften, of individueel, of in groep.

Zo gebeurde het dat volledige bemanningen, zonder ook maar één woord te spreken, zonder de aanwezige familieleden ook maar één blik te gunnen, na hun ontschepping onmiddellijk naar een kerk of kapel trokken om Maria te dienen.

Eén voorbeeld uit de vele:

"Op 16 mei 1895 komt de bemanning van de schoener 'Jeanne' haar belofte houden in de kapel te Duinkerke. Het schip was op 18 april in de Hekla-bocht door een storm verrast geweest en werd op een rots geworpen. Drie bemanningsleden verloren hierbij het leven. Twee van hen werden over boord geslingerd. De scheepsjongen werd de ruggegraat verbrijzeld door de neervallende mast. De bemanning die het land haalde moest zes uren, blootvoets en zonder hoofddeksel, door sneeuw en ijs voor er een IJslandse hut werd gevonden."

Beloften werden steeds ingelost. Zo zag men vissers 'ter beevaart' komen en ex-voto's offeren te Duinkerke, Lombardsijde, Bredene, ...

Naast deze beloften welke in groep werden afgelegd konden de vissers ook individuele beloften doen.

De vissers beloofden:

- een jaarlijkse bedevaart naar O.L.Vrouw (Lombardsijde, Duinkerke, Bredene, enz.)
- een halfjaarlijks kruisgebed bij de kapel van St. Idesbaldus
- een jaarlijkse bedevaart naar 't Godelieve putje te Gistel
- boetedoening in de Veurnse boetprocessie
- ex-voto's te offeren

Vooraf in de Veurnse boetprocessie stapten veel vissers op. Zeer veel IJslandvaarders zijn "processiemannen" geworden. Ze trokken mee als kruisdrager, als wagentrekker, als beeldendrager, als "spaman" (spademan achter het kruis) of als figurant en zelfs als Christusfiguur. (Louis Desaever van Koksijde deed dit jaren naen als inlossing van een belofte na een redding).

Jaar na jaar trokken ze, soms blootvoets, naar Veurne tot het hen onmogelijk werd. Indien de visser nog niet terug was op de datum van de

processie werd een vervanger gezonden. Deze vervanger werd voor zijn werk betaald. Als men oud en ziek was geworden en men zelf niet meer naar Veurne kon dan werd zelfs nog voor een vervanger gezorgd. Deze persoon deed het boetewerk meestal uit liefdadigheid zonder enige vergoeding. Beloften werden steeds zo lang mogelijk nagekomen. In geval van ziekte of ouderdom werd evenwel meestal ontslag van de zware verplichting gevraagd aan de pastoor.

De pastoor, die hooggeleerde inchristelijke man, die bij deze stoere en noeste zeebonken, doch evenzeer bij eenvoudige en goedgehartige lieden, heel wat eerbied afdwong. De dorpsheer die op moreel vlak een grote steun kon betekenen en waar men, in bepaalde gevallen, soms wel een 'tikkeltje' ... bang voor was ...

Stonden die pastoors immers niet wat dichter bij de Almachtige? Hun kledij, hun latijn en rituelen ... daar hing toch een zweem van geheimzinnigheid rond. Pastoors konden meer dan gewone mensen.

Ex-voto's

Bovenstaande uitleg verklaart de aanwezigheid van ex-voto's in kerken en kapellen langs de Vlaamse en Frans-Vlaamse kust. Jammer genoeg is het vele oorlogsgeweld er oorzaak van dat heel wat van deze schatten verloren zijn gegaan.

Toch getuigen ex-voto's tot op vandaag nog steeds van dit harde, onmenselijk, en gevaarlijk leven van vissers en zeelieden in vroegere dagen.

De kapel van Duinkerke is een bezoek overwaard. Deze kapel bezit nog steeds een grote rijkdom aan ex-voto's: scheepsmodellen, schilderijen, aquarellen, platen in goud- en zilverblik, scheepsmodellen in flessen, enz. De muren zijn bezet met marmeren bedankingsplaten.

O.L.Vrouw van de Potterie te Brugge bezit zeer waardevolle ex-voto's. Bijzonder merkwaardig zijn de wandtapijten die mirakelen voorstellen. De drie tapijten meten 1.70 m. op 6.30 m. en stellen achttien mirakeltaferelen voor verdeeld over de drie tapijten. De tapijten dateren vermoedelijk van 1625 à 1650 en werden wellicht gemaakt naar aanleiding van de voltooiing van de nieuwe kapel. Ook op brandglazen worden deze mirakelen weergegeven. Deze brandglazen zijn zeker geschonken voor 1627. Een bezoek aan de kapel kan gemakkelijk gecombineerd worden met een bezoekje aan de kapel van Blindekens. Een bijzonder merkwaardige ex-voto is hier het scheepsmodel "St.Michiel". De

grote maquette: hoogte 2,40 m., lengte 2,34 m. breedte 81 cm. hangt in het midden van de kapel. De oorsprong van deze ex-voto zou volgens de overlevering te situeren zijn in 1588. Als gevolg van oorlogsgeweld op het einde van de 16de eeuw heerste er ziekte en hongersnood. Na het aanroepen van O.L.Vrouw kwam er "als bij wonder" een schip "St.Michiel" met een lading buitenlands graan te Brugge aan op 14 augustus 1588. De ex-voto zou als dank voor de redding van de hongerdood geschonken zijn. Het model in kwestie is evenwel niet van 1588. Het stelt een scheepstype voor uit de tweede helft van de 18de eeuw, doch op de preekstoel van 1695 staat een zeilschip, de "St.Micheil" gebeeldhouwd. In een inventarislijst van de kapel van 1797 staat een scheepsmodel "St.Michiel" vermeld. Er mag dus aangenomen worden dat het mooie scheepsmodel gebouwd werd ter vervanging van het vroegere exemplaar.

Er is veel veranderd, gelukkig maar. Vooral de komst van radio aan boord van schepen en vissersvaartuigen is van het allergrootste belang. De schepen zijn veiliger, er is een degelijk uitgebouwde reddingsinfrastructuur, er is de heliflight van Koksijde. Doch de zee zelf is niet veranderd.

Bij een bezoek aan de visserskapel van Bredene zal U opvallen dat daar zeer recente "ex-voto's" hangen: kleurenfoto's van moderne vissersvaartuigen!

De kapel van Bredene bewijst dat de mens nog altijd een zwak wezen is, dat nog steeds siddert en beeft van angst bij nakend onheil, zijn toevlucht nemend tot zijn geloof.

(SLOT)

Literatuurlijst

- Bedevaartplaatsen van Vlaamse vissers en zee-lui, samenvatting causerie door W. Debrock, Mededelingsblad van de Vrienden van het Nationaal Visserijmuseum van Oostduinkerke, blz. 47
- 't Crucifix op den zeedijk bij Nieuwpoort in 1572, K. Loppens - Biekorf - 45ste jaar wintermaand '39
- De laatste Vlaamse IJslandvaarders, Juul Filliaert
- De IJslandvaarders van de Westkust, Bert Bijmens
- Een datum voor de "boot van Blindekens", H. Lobelle-Caluwe, Het Brugs Ommeland, 1983
- Extracten uit het rekenboek van de Confrery H. Kruis te Wenduine
- Ex-voto marins dans le monde, musée de la marine, Paris, 1981

- Gedachtenis aan de zeewijding te Wenduine, 1979
- Gedachtenis aan de zeewijding te Wenduine, 1983
- Gedenkboek 250 jaar Visserkapel, Bredene
- Geschiedenis van de Visserskapel Onze Lieve Vrouw ter Duinen te Bredene, Karel Clybouw
- Heist-aan-Zee en zijn verleden, J. Nollet, 1909, Heist-Leeft 1982
- Het heilig kruis van Damme
- Het "Heilich Cruisse" van Middelkerke, A.V., de Badgast 1936, nrs. 14 & 15
- Hoe Sint Idesbad's kruis verween ..., K. Loppens, Westvlaamsch archief van Geschiedenis, Oudheidkunde en Folklore - bijblad van Biekorf - 2de jrg. schrikkelmaand 1940, nr. 1
- Kroniek der Blankenbergsche Visschersbedevaart naar O.L.Vrouw van Meetkerke, Jan Baert
- Legende betrekkelijk het wonderdadig kruisbeeld berustende in de parochiekerk van Wenduine
- Leven, mirakelen en wondere vinding van het heylig en ongeschonden lighaem van den zaligen Idesbaldes, derden abt van de vermaerde Abdye van Duynen, gedrukt in 1828
- "Liber Memorialis" van de St. Niklaasparochie van Oostduinkerke
- N.D. des Dunes Dunkerque
- Nieuwpoortse Geschriften, zo zag Juul Filliaert zijn Westhoek, Heembibliotheek "Bachten de Kupe", nr. 16/1980, artikel: O.L.Vrouw van Lombardzyde, Wat er met het vermaerde beeld gedurende en na de eerste wereldoorlog gebeurde
- Notre-Dames des Dunes et sa Petite Chapelle de Dunkerque, Laurentine Moritz-Bart
- O.L. Vrouw van Assebroek, Brugge 1955
- Ontstaan en betekenis van ex-voto's, M. Siffer, Mededelingsblad van de Vrienden van het Nationaal Visserijmuseum van Oostduinkerke, blz. 297
- Scheepssportretten en Scheepsmodellen in de volkskunst, Nederlands Volksleven, 13de jrg., 1963, nr. 4
- Taboes en bijgeloof in de Visserij, W. Lanzsweert, Het Visserijblad
- Uittreksel uit de inventaris van de kerk van Wenduine, 31/12/1971
- Van Blindekens naar de Potterie
- Van zijn hand, uitgave 1990, artikel: de toren en zijn bewoners, Juul Filliaert
- Vissersmis 1982, M. Siffer, Mededelingsblad v.d. Vrienden v.h. Nationaal Visserijmuseum
- Vissersmis 1985, M. Siffer, Mededelingsblad v.d. Vrienden v.h. Nationaal Visserijmuseum
- Wat IJslandvaarders vertellen ..., W. Lanzsweert

Oostendse Visvrouwen (2)

Richard Quaegebeur

(Vervolg van vorig nummer)

De kreeftenperiode, vooral in de zomerse weken wanneer wij niet leurdten, was het aange-naamst voor ons. Alle dagen waren er omzeggens kreeftjes op de markt. Onze klanten die kwamen koken, hielden het bij dagvers. Het is maar wanneer koelkamers bij het bewaren eerst aangeraden en later zelfs verplicht werden, dat meer gespeculeerd werd op de prijs.

Goedkopere waar werd bij gelegenheid in grote kwantiteit aangekocht om de verdiensten op te drijven. Maar kreeftjes verbeteren nu eenmaal niet van kwaliteit in de koelkast en kunnen zelfs moeilijk tegen te grote temperatuursverschillen.

De krabbentijd was voor ons des te moeilijker. Krabben werden niet zoals de kreeftjes eerst verkocht maar samen met de verse vis. Zijn de kreeftjes gaar in tien minuten, dan moeten krabben bijna een half uur koken. Het was dan ook veel later wanneer wij konden naar 't stad rijden. Daarentegen bewaren krabben beter. Visvrouwen kunnen goed rekenen, maar dat ze niet nadachten heb ik ondervonden met zo een vrouw. Ik had de krabben juist in haar karretje gelegd toen ze mij raad vroeg bij het bepalen van de verkoopprijs. Voor de grap zei ik: een voor zes frank en drie voor twintig. Ze vroeg mij dit op een bordje te schrijven maar ik liet dit werkje over aan een zekere Isidoor die erbij gekomen was. Die deed dit natuurlijk met volle plezier. Na haar eerste klant wist ze natuurlijk hoe het in elkaar stak. Op mij was ze meteen nog niet kwaad maar Isidoor heeft zich lange tijd niet laten zien.

En dan herinner ik mij nog die vrouw die acht manden krabben had gekocht en ze bij ons liet koken. Wij moesten ons niet haasten, ze wachtte immers in de kantine. Tegen halfeen reed ik met haar naar 't stad. Ik zag meteen dat ze wat blonk in haar vel, doch iedereen wist dat ze goed kon meedoen met haar man. Hij had vroeger een tijdje gevaren met de "bootjessjouwerie" maar had zich toen een jol aangeschaft waarmee hij in de vissershaven niet ver van het hoofd dobberde. Nu en dan zette hij mensen over naar het Oosterstaketsel. Dan had hij terug iets voor een pintje. Zijn vrouw leurde met vis maar deed het nu wat kalmer aan. Ze waren immers al ver in de zestig.

Ik moet wel zeggen dat ze krabben van eerste

kwaliteit had gekocht, want verstand van vis had ze wel.

Ik reed dus naar 't stad. Ter hoogte van de café "Kamina", nu café "Den Haring" op het Hazegras, riep ze plots: "Stop!".

"Hier woont een goede klant van mij", zei ze. Inderdaad verkocht ze een paar van haar beestjes maar gaf wel een "tournée générale", niettegenstaande de café halfvol stak met matrozen, die om twee uur in de kazerne moesten zijn. Ze stelde mij voor als haar lief met wie ze op schok was. Voorts stal ze nog eens de show met naast haar stoel te gaan zitten. De matrozen hebben mij nog moeten helpen om haar in de wagen te krijgen.

Ze woonde op het Vissersplein en haar man stond haar aan de deur op te wachten. Hij zag er ook plezierig uit en ze kwamen dadelijk overeen die dag niet meer te werken.

De krabben zouden ze in de kelder zetten. Het was er warempel zeer koel. Ik moest de lege kisten terug meenemen, zei ze en haar man kipte de krabben eenvoudig langs de keldertrap omlaag; ongeveer vierhonderd stuks rolden naar beneden.

Ik moest nog een paar "druppels" drinken. Bij het afrekenen gaf ze mij nog iets meer om nog eens naar de "Kamina" te gaan, zei ze, want daar zaten een paar ferme "tutten", zei ze en die ene had mij altijd in het oog gehouden, zei ze.

Later heb ik vernomen dat ze die week nog alles verkocht heeft, want er was juist weinig aanvoer van die soort.

In de mijn hadden de visvrouwen zo hun eigen manier van aan te kopen. Een tijdje voor de vis werd geveild, hadden ze al postgevat bij de benne die hen het meeste aanstond. Die benne was al vijftig ten honderd van hen, ze stonden er immers bij!

Eens hadden wij twintig bennen krabben gekocht waarvan het grootste gedeelte bestemd was voor een groothandelaar in Brussel. Daar stonden al vrouwen bij om af te kopen maar ze hadden al het een en het ander geregeld. De zwaarste krabben zaten in hun benne en ene had zelfs een mand gevuld tot zeker zeventig stuks. (Met vijftig was de benne al goed gevuld). Maar toen ik het dubbele vroeg van de gewone verkoopprijs, zat het spel natuurlijk op de wagen. Ze zou nooit meer komen koken bij mij, doch tegen de middag kwam ze toch met krab-

ben die ze verder had gekocht. Die van mij had ze niet meer gekregen maar ze sprak er niet meer over.

Een ras apart werd mij eens gezegd. Ze lieten zich inderdaad niet doen, spraken zoals ze zich voelden. "In hun haar stak geen boter" zegden ze soms.

Ze hadden ook een huisgezin voor wie ze het beste wilden. Hun kinderen wilden ze ook een toekomst geven. Weinigen geloofden dat wij goed overweg konden met hen.

Eens werd ik verwittigd voor stelen en bedriegen. Ik zeg nu niet dat er geen rotte appel tussen zat, maar met ons heeft de rekening altijd geklopt. Zelfs als wij iets vergeten hadden om te noteren, maakten vele van die vrouwen er ons eerlijk attent op. Ze waren tevreden dat ze iedereen konden betalen, hetgeen ik niet kan zeggen van sommige groothandelaars.

Wanneer ik hen ontmoette tijdens een weekend en ik hen dan een drankje of ijsje betaalde, waren ze in de hoogste hemel. Dan moest iedereen het weten als ze kwamen koken. Men kon zo zien dat ze met vis leurden. Boven hun mantel in de winter en iets lichters in de zomer, droegen ze steeds een blauwe volle schort. Iedere dag werd een propere voorgebonden.

Onder elkaar was er ook een zekere afgunst. Ik vergeet nooit een dialoogje tussen twee van hen. De ene was in de steek gelaten door haar man die niet deugde. Hij is later ongelukkig verdronken op zee en zij is dan ingetrokken bij een wat oudere weduwnaar met een redelijk pensioen. In het spreken van de andere klonk dan een zacht verwijt. Maar zijzelf werd na een nacht huwelijk in de steek gelaten door haar

man, een Engelsman, die haar alleenlijk een dochter had achtergelaten. De eerste zei dan dat die man nog nooit zo iets droogs zal gekend hebben, waarop de andere repliceerde dat ze nog alleen haar geloof had.

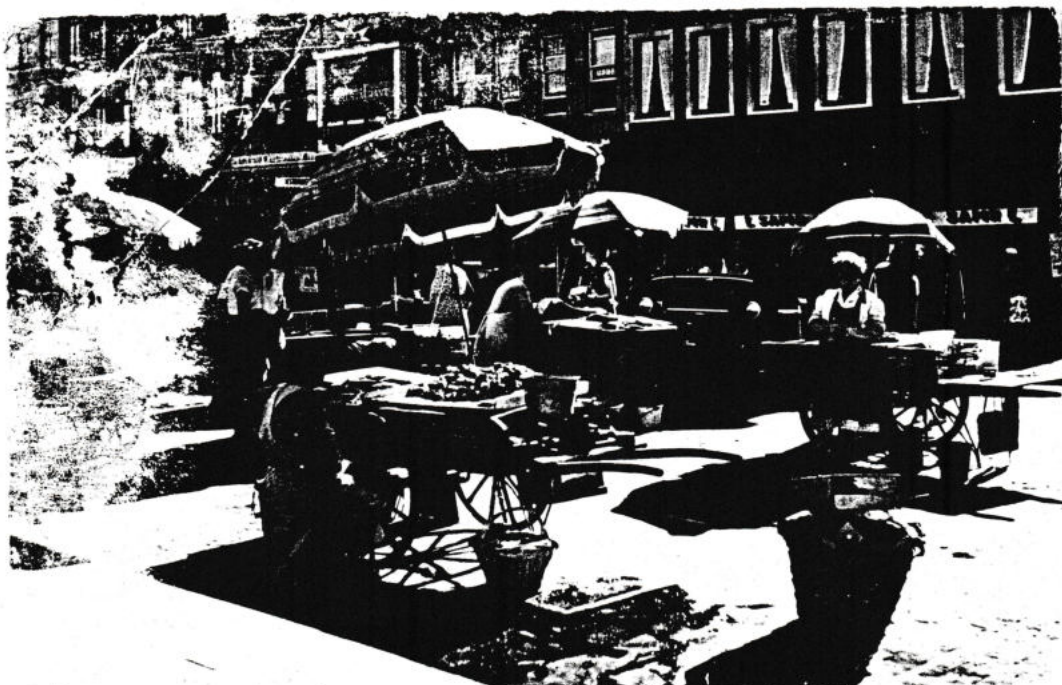
En dan, op een paar jaar tijd was het gedaan. Kreeftjes werden in veel mindere mate gevestigd en de prijzen schoten de hoogte in. De Witte Bank, broedplaats van tongen, waar veel krabben zaten was kapot gevestigd. Zelfs de verse vis werd niet meer zo veel gevangen. Alle prijzen gingen omhoog. En dan kwamen nog de nieuwe verordeningen van het ministerie op verkoop van vis, vooral op de leurhandel. Ik heb het dan nog niet over de Europese verplichtingen.

Met zo een karretje langs de straten lopen was uit den boze. Een paar vrouwen zijn een viswinkel begonnen en met succes want ze hielden zich aan het "verse".

Ik zie ze nog allen voor mij, meestal vrouwen van middelbare leeftijd, de laatsten van hun soort: de verschillende Paula's, de Marietjes, Alida, Angèle, Léontine, de Léonie's, de Yvonne's, Bertha, Ulle, Emerance, de Marguerite's, Stance, Germaine, de Jeanne's, Rachel, de Lène's, Gilberte, Madeleine, Thérèse, en wie nog. En dan die bijnamen: dikke ---, schele ---, --- zonder broek, Tarzan, zwarte ---, roste ---, dikke mulle, stroentschorte, en nog veel meer.

Feitelijk is een mooie tijd voorbij. De levensomstandigheden zijn verbeterd, maar zijn we daarom gelukkiger?

(SLOT)

KIEKJES, KOETJES & KALFJES

Aan de linkerkant van Zuid-Engeland

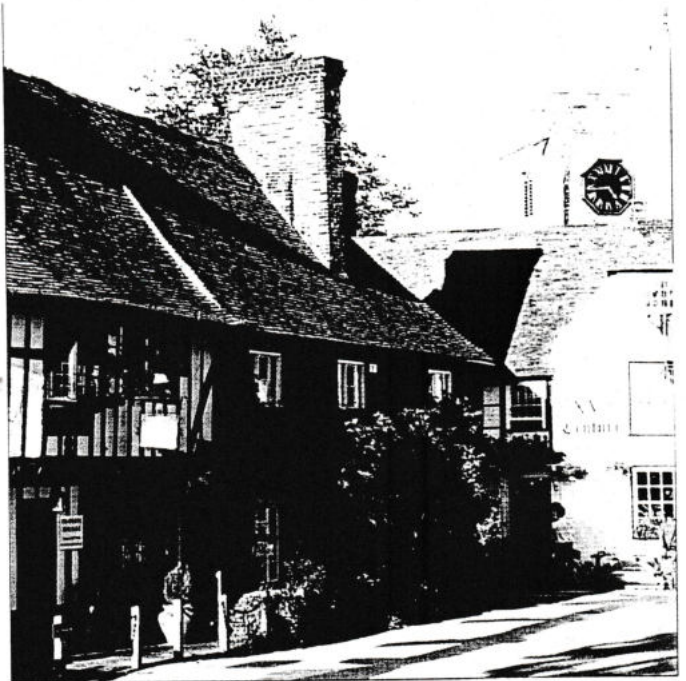
Leen Deprez

Na zoveel jaren is het er dan toch van gekomen, dat lange weekend in Zuid-Engeland.

Op een veelbelovende, warme zaterdagmorgen ging het richting Calais. Via de ferrydienst zetten we voet op Engelse grond ... de eerste kilometers, sorry miles, was het nog wat wennen aan het links rijden, maar al gauw word je mee-geleurd in de files.

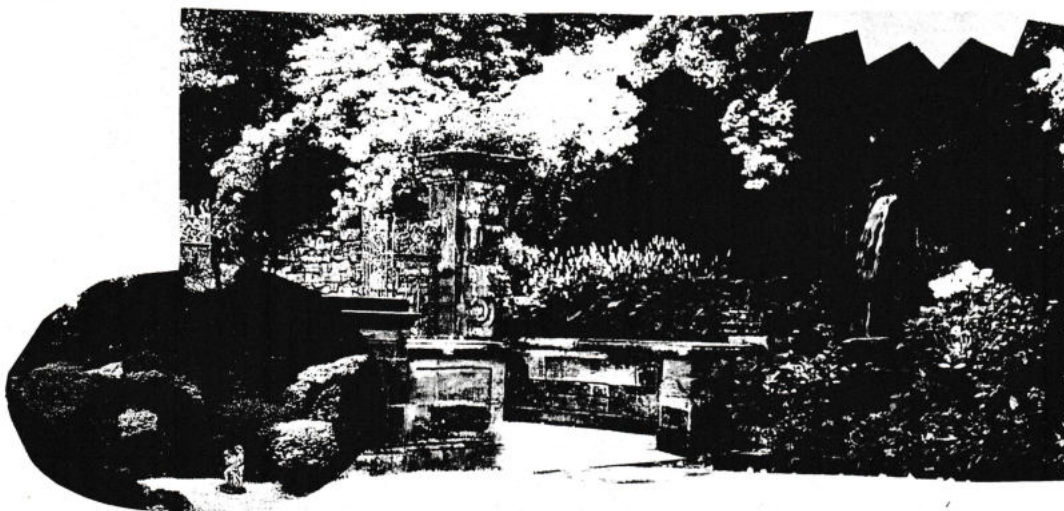
De topper uit het Zuiden - Sissinghurst Castle - hebben we meteen aangedaan. Dit estate is het levenswerk geweest van een schrijversechtpaar Vita en Harold. Niet alleen het landhuis werd aangepakt, maar vooral de prachtige tuin werd met veel geduld en goeie smaak uit de grond gestampt. Deze is opgedeeld in kleinere tuinen, die opgevuld werden volgens soort, kleur, enz. Een prachtige klimroos van meer dan dertig jaar oud bloeide er overvloedig. De rest van de dag hebben we ons in het schitterende landschap ondergedompeld. Al gauw werd duidelijk dat men daar heel wat feeling heeft om de natuur zo veel mogelijk te respecteren. Engeland is zeker geen goed afzetgebied voor de firma Bekaert.

Prikkeldraad zie je maar sporadisch. Omheiningen bestaan daar uit hagen of hout. Geen betonnen palen voor telefoon of elektriciteit, wel ouderwetse houten staken, die maar half zo

opvallen. Ook het straatbeeld wordt niet verstoord door grote in de weg staande borden. Parkeerverbod wordt daar bijvoorbeeld aangegeven door rechthoekige bordjes van 20 op 10 cm die discreet aan de verlichtingspalen vastgemaakt zijn. Het viel op dat ook daar de kerk het zwaar te verduren heeft. Vindingrijk zijn ze wel om hun leegstaande kerken een nuttige bestemming te geven. Eén was ingericht als toonzaal voor schouwen, een andere was omgevormd tot woonentiteit met verschillende appartementen en nog een ander werd theater.

Uit het taalgebruik blijkt nog steeds de vroegere verbondenheid met Frankrijk. Vaak heel indrin-

gend. Overal zie je, zowel op affiches, als op inhuldigungsplaketten de Franse invloed opduiken. enkele voorbeelden: we will commence..., abattoir..., prohibited for infants..., cul de sac..., deluxe restaurant. Ik vond er ook enkele dingen die naar het Nederlands en naar Vlaanderen verwijzen, o.a. Bethune drive in Hastings. Wijndaal stond als naam op een huis. Een pub droeg de naam "Mr plough" (de ploeg).

Het golvende, groene bloemenlandschap is zeer aantrekkelijk. Heel wat begoede burgers hebben zich hier gevestigd. Een tweeslaapkamerhuis met kleine tuin kost al gauw zowat drie miljoen frank. Er was een opentuintag in een privé-tuin in het dorp waar wij logeerden. Huis & tuin, bekend onder de naam "Mr white magpie" is eigendom van een kunstschilder, die vanuit zijn zitkamer een ongelooflijk mooi panorama heeft.

Engelsen houden ook van water, altijd is dit element aanwezig, natuurlijk of aangelegd. Als je als eigenaar je eigen tuin openstelt, dan is het de gewoonte dat je zorgt voor koffie, thee en gebak, die de bezoeker voor een heel democratische prijs kan kopen en ervan genieten in the greenhouse of op het terras.

We werden overal vriendelijk onthaald en kregen soms zelfs zonder vragen inlichtingen. Ze blijven toch ook wel ouderwets, traditioneel. Wat kledij aangaat bijvoorbeeld, zeker acht op tien vrouwen dragen nog die lange rokken. Terug richting Dover reden we nog langs Hythe Castle. Het ligt tegen de flanken op een flinke hoogte en z'n terras kijkt uit over het Kanaal.

Hoe mooi het daar ook was, toch deed het grijze gebouw me denken aan de griezelige geschiedenis van de "Hound of the Baskervilles" met Sherlock Holmes.

Terug naar zeeniveau, richting Dover, het stadje dat werkelijk verzwolgen wordt door de enorme massa verkeer, vooral grote opleggers en bussen. Dan dank ik stilletjes dat Oostende daarvan gespaard is gebleven.

Ik zie dan al het Vuurkruisenplein, het Kennedyrondpunt en de weg naar de inscheeping vol ronkende wegtirannen staan. Daar kan onze jodiumlucht zeker niet tegen...

Stad Oudenburg

TENTOONSTELLING

"Uit aarde en vuur"

(keramiek in Vlaanderen)

Stedelijk Museum: abtsgebouw
Marktstraat 25, 8460 Oudenburg

Van 5 juli tot en met 5 oktober 1997,
dagelijks van 14 tot 18 uur

Toegang: 100 BEF individueel -
50 BEF groepen/kinderen
Catalogus: 450 BEF
Educatieve folder: 50 BEF

Voordracht:

"Keramiek door de eeuwen heen"
door P. Perremans

Woensdag 17 september 1997, om 20 uur,
Romaanse kerk Ettelgem

HOOG BEZOEK IN DE WESTHOEK

EEN BOEK VAN LUC VANACKER

Het is een bundel opstellen die enkele aspecten van de gemeenschappelijke geschiedenis van de West-Vlaamse en Frans-Vlaamse Westhoek in een nieuw daglicht plaatst.

Elk opstel gaat uit van enkele illustere historische figuren die de Westhoek ooit bezochten:

1. Het aparte karakter van het Westhoekdialekt via Gezelle en De Bo
2. De landbouw als belangrijke economische activiteit via Timmermans & Elsschot
3. De Vlaamse Beweging via Conscience
4. De kerkhervormingen via Bernardus van Clairvaux en Karel V
5. De conflicten met Frankrijk via Lodewijk XIV en Napoleon
6. De Eerste en Tweede Wereldoorlog via Hitler en Churchill

+ korte teksten bij foto's van minder bekende historische plaatsen en kaderteksten over onder meer Rubens & Yourcenar, het vlas, de hekserij en het oorlogsgas...

Praktisch:

- voorintekenen tot 1 september
1997= 900 BEF (/100 BEF verzending) -
(daarna boekhandelsprijs 1050 BEF)
- overschrijven op nr. 799-5222558-80
(vermelding "Hoog bezoek) Luc Vanacker,
Helvetiastraat 44, 8670 Koksijde

Tentoonstelling Elisabeth-beeldhouwwerken

Domein Raversijde
1 juli-30 september '97

Van Koningin Elisabeth (1875-1965) is algemeen bekend dat zij zeer begaan was met de "Schone Kunsten". Zij moedigde kunstenaars aan, bezocht veel tentoonstellingen en kocht werk aan. Zij lag aan de basis van de internationale muziekwedstrijd die haar naam draagt.

Daarnaast nam zij ook actief deel aan het artistieke leven. Zij speelde viool en musiceerde met eminente kunstenaars. Maar daarnaast schilderde en beeldhouwde zij ook. Deze facetten van haar leven zijn echter minder bekend. Zij kreeg lessen van Cathérine Barjansky. Zij had een bijzondere voorliefde voor portretten. Haar onderwerpen vond zij steeds in haar onmiddellijk omgeving: haar familie, hofdames en vrienden. Hij werk bleef steeds figuratief, met de nadruk op de psychologie van het model.

De voorstelling van haar kleinzoon, de Prins van Luik (onze huidige Koning Albert II) is zonder twijfel het meest gekende en populairste beeldhouwwerk van de Koningin. Het werd vervaardigd op Kerstdag van het jaar 1938. Het werk genoot duidelijk de voorkeur van de Koningin, want zij aarzelde niet om regelmatig voor de persfotografen te poseren naast het beeldje. Het werd ook dikwijls tentoongesteld. Op het Salon des Artistes français te Parijs in 1939 behaald het werk zelfs een bronzen medaille, een feit waarop de Koningin bijzonder fier was.

De Koningin stelde regelmatig één of meerdere van haar beeldhouwwerken ten toon. Zij beschouwde het als een steun voor de organisatoren. In 1965 richtte Oxfam België een rondreizende tentoonstelling in, waar niet minder dan 12 werken te zien waren.

Tijdens deze zomer wordt opnieuw het oeuvre van de Koningin samengebracht. De tentoonstelling "Elisabeth-beeldhouwwerken" gaat door in de Bovenzaal van het Memoriaal Prins Karel, waar nagenoeg het totale sculpturaal oeuvre van de Koningin opgesteld staat. Voor deze unieke tentoonstelling was Z.M. de Koning bereid om werken uit zijn verzameling uit te lenen. De grote musea van het land stelden eveneens werken van de Koningin ter beschikking van de organisatoren.

Een geïllustreerde catalogus, waarin alle gekende beeldhouwwerken van de Koningin staan afgebeeld, is ter plaatse te koop.

Practische inlichtingen:

"Elisabeth-beeldhouwwerken", tentoonstelling ingericht door de Provincie West-Vlaanderen in het Memoriaal Prins Karel, Duinenstraat 147, 8400 Oostende.

Dagelijks open van 1 juli t.e.m. 15 september (van 10.30 tot 12.00 en van 13.30 tot 17.00 uur). Van 16 tot 30 september is de tentoonstelling eveneens open, tussen 14.00 en 15.00 uur.

Inkomprijs (bezoek aan het Memoriaal inbegrepen): 100fr. (volwassenen), 80fr. (groepen, 3plus, gebruikers van openbaar vervoer). Kinderen onder 16 jaar in familieverband: gratis.

Inlichtingen: 059/70.22.85

Milieufietsroute 1997 geopend

Op vrijdag 27 juni werd de Milieufietsroute ingereden. Dat gebeurde door de nationale wielcoach Marc Sergeant en sportjournalist Louis de Pelsmaecker. De Milieufietsroute is een initiatief van Animal, OVAM, VLM en VMM, de 4 milieustellingen van het Vlaamse Gewest. De provincie West-Vlaanderen verleent haar medewerking.

De route vestigt de aandacht op grote en kleine realisaties op het gebied van leefmilieu. De tocht start en eindigt in De Haan en loopt over het grondgebied van Jabbeke, Oudenburg, Oostende en Bredene. De route is zo'n 30 km. lang, maar kan aan Plassendalebrug worden verlengd tot 50 km. Dit als men er de uitbreiding met de Groene 62 bij neemt.

Aandachtspunten die op het traject aan bod komen, zijn bijvoorbeeld het ruilverkavelings- en landinrichtingsproject Paddegat, de kwaliteit van water en lucht, de zuivering van rioolwater, containerparken, composteren en afvalpreventie, het krekengebied langs de "Groene 62". In d'Annexe in De Haan is er de tentoonstelling "Veranderende landschappen in de Vlaamse kuststreek".

Wie de route rijdt, kan een vijftal vragen beantwoorden en op die manier deelnemen aan een wedstrijd. De hoofdprijs is - uiteraard - een fiets. Tekst en uitleg vindt men aan de achterkant van een mooie kaart waarop het traject is uitgetekend. Die kosteloze kaart is voorhangen in de VVV-kantoren en bij de fietsverhuurders in de betrokken gemeenten, en bij de organiserende instellingen.

Voor meer informatie: Milieufietsroute, VVM, Postbus 10, 9300 Aalst, tel. 053/72.64.77

Een veilig onderkomen voor uw fiets

Ligt uw geliefde tweewieler u nauw aan het hart en laat u hem - zelfs gesloten - niet graag achter? Dan hebben wij goed nieuws.

Voortaan kunt u al op drie plaatsen in onze stad uw fiets bewaakt achterlaten: in felblauwe fietsenrekken in de Christinastraat, aan het Stedelijk Zwembad en ter hoogte van het klein strand. Ieder rek wordt bemand door een stadswacht die dus continu een oogje in 't zeil houdt. De service is gratis, uw fiets staat er samen met alle andere ordelijk bij en u kunt met een gerust hart al uw boodschappen doen.

Deze service die de Stad u biedt, kadert mee in het fietsenbeleidsplan dat - in het kader van het promoten van het fietsverkeer - onder meer tot doel heeft de verkeersveiligheid voor de zwakke weggebruiker te verbeteren. Daartoe werden ook al een aantal fietspaden die de stadsrand met het centrum verbinden, fel geoptimaliseerd of volledig zelfs - in verbrede versie - heraangelegd.

Al een parkeertickethouder op zak?

U hebt het waarschijnlijk ook al wel meegeemaakt: een zoekgeraakt parkeerticket. Maar hoe kunt u dat hard maken als u een bekeuring onder uw ruitenwisher vindt? Wellicht klapte u het portier te hard dicht, waardoor het ticket onherroepelijk onder de zetel wegvloog en in uw haast hebt u daar natuurlijk niet op gelet.

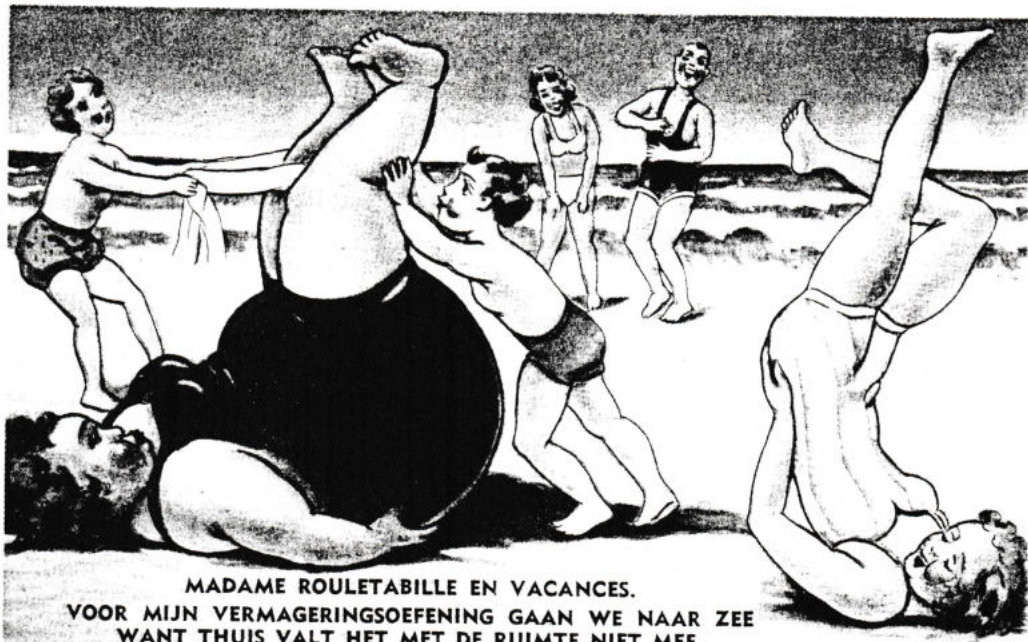
Geen nood, voortaan is ook dat probleem van de baan. Aan de infobalie van de Voorlichtingsdienst op de benedenverdieping van het Stadhuis kunt u een gratis parkeertickethouder ophalen. U bevestigt de doorzichtige houder (10,5 x 4,5 cm) aan de binnenkant van uw autovoorraad en schuift er in het vervolg telkens uw parkeerticket netjes in. Zo blijft het betaalbewijsje voor de controlerende agenten goed zichtbaar en bent u er meteen ook zeker van dat het niet meer zoekraakt.

De parkeertickethouders worden ter beschikking gesteld van Setex Parkeerbeheer.

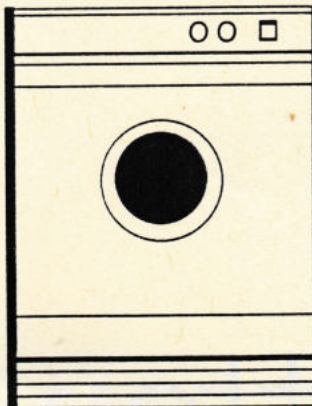
Show him that you can do as much

Allons coco, à notre tour.
Laat hem zien, dat ge beter kunt.

MADAME ROULETABILLE EN VACANCES.
VOOR MIJN VERMAGERINGSOEFENING GAAN WE NAAR ZEE
WANT THUIS VALT HET MET DE RUIMTE NIET MEE.

GLORIA

WASAUTOMATEN - KOELKASTEN
DROOGAUTOMATEN - AFWASMACHINES

Gistelsesteenweg 29

Torhoutsesteenweg 406

OOSTENDE

• TEL. 059 / 70 52 74

AGENCE N.V.

CHRISTINASTRAAT 61 - 8400 OOSTENDE

Het Agentschap met meer dan 40 jaar ervaring

Bel ons voor een vrijblijvend gesprek

Verkoop: 059/55.10.55

Verhuur: 059/55.10.66

Syndic: 059/55.10.88

Beheer: 059/55.10.76

Verzekering: 059/55.10.77

BELEGGINGEN

KREDIETEN

VERZEKERINGEN

KANTOOR GUIDO DANNEEL

• SINT-CATHARINAPLEIN 27 - TEL. 059/51.51.76 - FAX 059/51.24.48

• STOCKHOLMSTRAAT 39 - TEL. 059/70.46.62

8400 OOSTENDE

B. & C. Nuytten N.V.

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

HET UITVAARTKONTRAKT IS
DE ABSOLUTE ZEKERHEID DAT UW
BEGRAFENIS OF CREMATIE ZAL UITGEVOERD
WORDEN VOLGENS UW WENSEN EN DAT
UW FAMILIE ACHTERAF GEEN FINANCIËLE
BESLOMMERINGEN HEEFT.

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53
fax. 059 - 80 92 39
